

Posudek oponenta rigorózní práce

Uchazečka: **Mgr. Petra Hájková**
Název práce: **Procesní podmínky civilního soudního řízení a jejich zkoumání**
Tematický okruh: **Civilní právo procesní**
Oponent: **JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.**
Pracoviště: **Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva**

Jako oponent rigorózní práce uchazečky **Mgr. Petry Hájkové** tímto v souladu s čl. 8 Pravidel pro organizaci státní rigorózní zkoušky na Právnické fakultě Univerzity Karlovy předkládám tento posudek k rigorózní práci pod názvem **Procesní podmínky civilního soudního řízení a jejich zkoumání**.

I. Výsledky práce

Uchazečka si pro oblast svého zkoumání zvolila problematiku, která vymezuje předpoklady přípustnosti vydání meritorního rozhodnutí ve věci, jejichž splnění se zkoumá jak v řízení před soudem prvního stupně, tak v řízení o opravných prostředcích, v soudním výkonu rozhodnutí, v insolvenčním řízení, stejně jako v ostatních druzích civilního procesu. Jde tak o téma široké, které předpokládá dobrou orientaci uchazečky v daném okruhu bádání, znalost právní úpravy včetně literatury a relevantní judikatury. Toho si uchazečka byla patrně vědoma, protože hned v úvodu své práce uvedla, že *„předkládaná rigorózní práce nemá ambice téma procesních podmínek civilního řízení zcela vyčerpat, když by to bylo vzhledem k jejich komplexnosti jen stěží představitelné“* (viz Úvod, str. 1). S tím lze souhlasit. Co se týče zvolené metodologie, práce vznikla především na základě rozborně-popisné metody, přičemž popis jednotlivých institutů, které do procesních podmínek přímo spadají je převažující. Použitou literaturu a další zdroje, o které se práce opírá lze hodnotit jako adekvátní, zejména je však třeba ocenit rozsáhlou práci s relevantní

judikaturou, i když by bylo možné přivítat z části novější zásadní judikatorní závěry (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. 28 Cdo 859/2009, nebo srov. např. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 93 Co 252/2014: „Činnost soudu při zkoumání podmínek řízení není bezbřehá a po žalobci lze spravedlivě požadovat, aby se ve sporném řízení podílel na jejich ověřování. Pokud žalobce uvede do rozkazní žaloby údaje o neexistujícím bydlišti žalovaného, tím spíše fyzické osoby – cizozemce, je to třeba považovat za vadu žaloby, která brání za absence dalších identifikačních údajů v pokračování v řízení.“). Závěry práce vymezené na str. 120 až 125 navazují na již dostupné prameny a shrnují dílčí závěry uchazečky nacházející se v průběžném textu práce.

II.

Aktuálnost (novost) a náročnost tématu práce

Téma procesních podmínek není tématem novým. Vzhledem k neustálému vývoji procesní úpravy jde o téma aktuální, které v průběhu času musí rovněž reagovat na změny hmotněprávní úpravy (viz Sporné procesní podmínky v kap. 5, str. 111 a násl.). Co do náročnosti téma předpokládá širší orientaci uchazečky v právní úpravě, relevantní literatuře, stejně jako judikatuře. Bez toho nelze téma na požadované úrovni zpracovat, neboť jsou v něm zahrnuty tak zásadní procesní instituty, jakými jsou např. civilní soudní pravomoc, příslušnost soudu, procesní subjektivita či procesní způsobilost, nebo podmínky vztahující se k principu *ne bis in idem* atp.

III.

Systematické členění práce, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Práce je systematicky strukturována celkem do pěti (5) kapitol a dalších podkapitol, nepočítaje v to Úvod (str. 1 až 2), Závěr (str. 120 a násl.), Seznam zkratk (str. 126), Seznam použitých zdrojů (str. 127 a násl.) a oba jazykové Abstrakty včetně klíčových slov (str. 137 a 138). Co do zvolené struktury je patrná inspirace vysokoškolskou učebnicí kolektivu autorů pod vedením prof. Winterové a doc. Mackové (viz *Civilní právo procesní, část první: nalézací řízení*. 9. vydání. Praha: Leges, 2018). Přitom první část práce se věnuje obecně procesním podmínkám a jejich zkoumání (kap. 1, str. 3 a násl.); druhá část je věnována procesním podmínkám na straně soudu, tj. civilní soudní pravomoci a příslušnosti soudu (kap. 2, str. 11 a násl.); třetí část se zabývá procesními podmínkami na straně účastníků řízení, zejména procesní subjektivitou a procesní způsobilostí (kap. 3, str. 65 a násl.); část čtvrtá vymezuje negativní procesní podmínky (kap. 4, str. 104 a násl.); a konečně část pátá (kap. 5, str. 111 a násl.) analyzuje sporné procesní podmínky, které jsou nejen v doktríně civilního procesu, ale také v soudní praxi předmětem diskuse (pozn. oponenta). Struktura práce je spíše neoriginální, lze ji však přesto hodnotit jako přiměřenou, když jednotlivé kapitoly na sebe v celku logicky navazují, práce působí kompaktním dojmem. Zpracování obsahu práce přes jeho zvolenou strukturu a za použití základních metod práce (ty nejsou v Úvodu práce výslovně zmíněny) umožnilo uchazečce postupně dospět k žádoucímu záměru práce (jak je takto vymezen na str. 1 ve třetím odstavci druhá věta – pozn. oponenta). Lze uzavřít, že s tématem

náročným jak z pohledu teoretických znalostí, vstupních údajů, tak jejich zpracování a použitých metod práce, se uchazečka vypořádala zdárně.

IV.

Vyjádření oponenta k práci

Rigorózní práce je vyjma Úvodu a Závěru (bez číselného značení kap. práce) složena z pěti (5) kapitol, které jsou vnitřně dále strukturované do podkapitol a dalšího členění textu práce. Záměr práce byl uchazečkou naplněn (ten je vymezen na str. 1 cit.: „*záměrem je pojednat o tom, jaké elementy civilního soudního řízení jsou jako procesní podmínky rozuměny právní úpravou a odborníky v oblasti občanského práva procesního, uceleně je analyzovat, představit jejich stopu v judikatuře, seznámit s postupem jejich zkoumání ze strany soudu a v neposlední řadě uvést, jaké následky má jejich nedostatek na civilní soudní řízení, a to jak na probíhající, tak již pravomocně skončené*“).

Nejprve uchazečka v kap. 1 (str. 3 a násl.) definovala procesní podmínky, přičemž poskytla různé pohledy na dělení daných podmínek (srov. str. 4 až 6). Správně přitom v dalším textu práce uvádí, že je třeba od sebe odlišovat neodstranitelné nedostatky procesních podmínek (podkap. 1.3.1) od těch odstranitelných (podkap. 1.3.2). Uchazečka postupně také polemizuje s názory různých autorů, např. k možnosti nápravy nedostatku věcné a místní příslušnosti soudu na str. 10.

Civilní soudní pravomoc, stejně jako příslušnost soudu jsou jako procesní podmínky zkoumány v kap. 2 (na str. 11 a násl.). K civilní soudní pravomoci se nabízí otázka, zda je takto řádně v § 7 o.s.ř. vymezena, či by citované ustanovení zasluhovala důslednější definici. Na to by mohla uchazečka v rámci své obhajoby reagovat. Rovněž tak lze položit otázku ke způsobu rozhodnutí o náhradě nákladů řízení mezi účastníky v případě, že soud bude při vznesené námitce existence rozhodčí doložky řízení zastavovat v souladu s ust. § 106 odst. 1 o.s.ř. (v souvislosti s textem práce na str. 17). Tedy, kdo procesně zavinil zastavení řízení a kdo tedy ponese náklady řízení, neboť se rozhodnutím o zastavení řízení toto řízení před soudem končí. Ve vztahu k prorogační dohodě by se uchazečka dále mohla vyjádřit také ke stanovisku Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 200/2011, ve kterém byl vysloven názor, že prorogační doložku bylo možné také uzavřít např. ve sporu ze smlouvy mezi občanem a stavební společností na rekonstrukci rodinného domu. Při precizování jednotlivých podkapitol upozorňuji také na absentující kauzální příslušnost, která není v práci rozpracována, byť má nepochybně historický význam a v některých evropských zemích je nadto *de lege lata* upravena.

Procesním podmínkám na straně účastníků je věnována kap. 3 (na str. 65 a násl.). Uchazečka postupuje logicky, když postupně rozpracovává procesní subjektivitu, procesní způsobilost, včetně jejich zkoumání soudem s akcentem na upozornění časového okamžiku jejich zkoumání a následků nedostatků. Uchazečka následně obecně popisuje jednotlivé způsoby procesního zastoupení účastníka řízení (od str. 86), avšak bez věcných chyb nebo nesprávností.

V následující pasáži práce (kap. 4, str. 104 a násl.) uchazečka rozebírá procesní podmínky, které označuje za negativní. Ty se vztahují k překážce litispendence (viz podkap. 4.1) a překážce rei iudicatae (viz podkap. 4.2). Necht' se zde uchazečka dále vyjádří s odkazem na usnesení Vrchního

soudu v Praze ze dne 16. 5. 2012, č.j. 2 Cmo 241/2012-38, k tomu, zda je podle jejího názoru pro překážku věci pravomocně rozhodnuté podstatné postavení osob (původních účastníků) v novém řízení či nikoliv?

Sporné procesní podmínky jsou konečně jednotlivě (i když ne vyčerpávajícím způsobem) analyzovány v kap. 5 (viz str. 111 až 119). Zejména pak u náležitého zahájení řízení je vůbec otázkou, kde lze hledat hranici mezi náležitým, resp. vadným zahájením řízení, které brání ve vydání rozhodnutí ve věci. To mohlo být uchazečkou rozpracováno, v právní praxi je tato otázka předmětem dlouhodobých diskusí. Lze také souhlasit s dílčím závěrem, že splnění poplatkové povinnosti se spíše řadí mezi mimoprocesní požadavky – fiskální povahy (srov. str. 114).

Závěry práce uvedené na str. 120 a násl. jsou v zásadě správné, když uchazečka projevuje smysl pro jejich zevšeobecnění. Je možné konstatovat, že rigorózní práce obsahuje získané poznatky zkoumané problematiky.

V.

Jazyková a grafická úroveň práce

Po formální stránce práce splňuje požadavky, které jsou na tento druh kvalifikačních prací kladeny. Stylistická stránka je na odpovídající úrovni. V práci se nevyskytují gramatické nebo pravopisné chyby. Jazyk uchazečky je právně odborný, projev je srozumitelný a jasný.

VI.

Otázky k obhajobě

Otázky uvedené oponentem viz čl. IV. tohoto posudku.

Nechť se uchazečka dále věnuje a vyjádří ke kauzální příslušnosti a úvahám *de lege ferenda*.

Jaký je názor uchazečky na soudní kontrolu rozvrhu práce (ať už z podnětu účastníka řízení či z podnětu soudce, který byl přeřazen na jinou agendu)?

VII.

Formulace závěrů oponenta rigorózní práce / Doporučení k obhajobě

Práce **splňuje** požadavky standardně kladené na rigorózní práce v daném oboru.

Práci **doporučuji k obhajobě** před příslušnou komisí pro obhajobu rigorózní práce.

V Praze dne 12. března 2020

JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.
oponent rigorózní práce